

[Arne Larsen.]

dens nedskæring og beskæftigede sig med, hvad den kunne have betydet, hvis den havde fået lov til at udfolde sig, som det var hensigten, også på erstatningslejlighedernes område. Jeg er helt enig med hr. Kaj Andresen i disse betragtninger.

Jeg vil sige til hr. Ib Thyregod, at jeg ikke har sagt eller ment, at fri bytteret løste saneringsproblemet. Jeg er helt klar over, at de mennesker, der bor i saneringsmodne lejligheder, ikke har noget at tilbyde, hvis der skal byttes. Det er klart, at ingen vil bytte med folk, der må leve under så uværdige forhold. Saneringsproblemet løses naturligvis kun ved, at vi river de gamle rønner ned og får bygget noget nyt i et hurtigt tempo. Det er helt sikkert.

Flere ordførere har været inde på spørgsmålet om oprykningens ret som noget, man ikke må antaste. Det er selvfølgelig udmærket, hvis man vil værne om denne oprykningens ret, så familier, der sidder i mindre lejligheder, får mulighed for at flytte op i større lejligheder. Det må man naturligvis respektere. Men hvorfor så ikke også prøve på at lette det den anden vej, når disse familier ikke længere har behov for større boligareal, men tværtimod kunne ønske sig mindre boligareal? Lige så vel som man altså må respektere den ene oprykningens ret, må man vel kunne finde udvej for at lade folk rykke tilbage til et boligareal, som bedre svarer til familiens behov. Det er jo ikke altid, familiens behov er det samme, hvad boligareal angår.

Så har spørgsmålet om ejendomsretten, den hellige og ukrænkelige ejendomsret, været bragt ind i debatten. Men her er jo slet ikke tale om at krænke den private ejendomsret. Der er højt regnet tale om at komme ind på at indskrænke rådighedsretten, for selvfølgelig respekteres ejendomsretten da, selv om man indfører fri bytteret. Vi har i vor lovgivning, såvel i byplanloven, landsbyggeloven, vejbestyrelsesloven som naturfredningsloven, både ekspropriationsbestemmelser og rådighedsindskrænkninger, og det er klart, at noget sådant også kunne lade sig praktisere uden at træde ejernes rettigheder for nær i tilfældet med fri bytteret.

Så er det sagt, at lovforslaget eventuelt ville være helt overflødig i det øjeblik, vi

fik et frit boligmarked. Ja, det er da meget sandsynligt, men vi har jo ikke et frit boligmarked, og det kan sandsynligvis være mange år, før vi får det, så derfor finder vi altså stadig væk, at der er behov for et sådant lovforslag, og jeg takker for den trods alt positive indstilling til en løsning af problemet, omend man ikke helt vil løse det efter samme retningslinjer som socialistisk folkeparti. Jeg kan altså forudse, at vi i udvalget får problemet belyst og taget op i alle tilfælde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om højere forberedelseseksamen.

(Lovforslaget (nr. 30) findes i tillæg A. sp. 465, fremsættelsen i tidenden sp. 242).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de følgende 2 sager på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om gymnasieskoler.

(Lovforslaget (nr. 31) findes i tillæg A. sp. 469, fremsættelsen i tidenden sp. 242).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om fordeling af udgifterne til statsskoler og kommunale gymnasieskoler.

(Lovforslaget (nr. 32) findes i tillæg A. sp. 473, fremsættelsen i tidenden sp. 242).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Karl Max Rasmussen: De tre lovforslag, som nu skal til behandling, er genfremsættelser, og jeg kan på min gruppes vegne anbefale dem til velvillig behandling. De er

[Karl Max Rasmussen.]

sammenhængende og må ses på baggrund af den meget store interesse, hvormed loven om højere forberedelseseksamen er blevet modtaget.

Loven trådte som bekendt i kraft den 1. august 1967, og der meldte sig et langt større antal deltagere, end det var muligt at skaffe plads til. Ifølge lovens § 3 kan undervisning til højere forberedelseseksamen kun gives på statskursus oprettet af undervisningsministeren eller på private kursus, som er godkendt af undervisningsministeren. I henhold hertil er der i indeværende år ifølge ministerens fremsættelsestale oprettet 16 kursus, hvoraf dog kun 4 findes på Sjælland. Denne skævhed i geografisk placering har haft til følge, at kun hver niende kvalificeret ansøger kunne optages i København, medens hver fjerde kunne optages i Jylland. Man må vel skønne, at en væsentlig del af de ca. 450 afviste kvalificerede ansøgere er hjemmehørende netop i hovedstadsområdet. På denne baggrund og fordi der vel må forventes en endnu større tilslutning til efteråret, er det indlysende, at der må søges etableret flere kursus, og det er da rimeligt, at kommunerne gennem lovændring får lov til at være med til at klare problemerne.

Af en publikation, som direktoratet for gymnasieskolerne og højere forberedelseseksamen for nylig har sendt ud til skolerne, fremgår det, at flere kommuner allerede har meldt sig som interesserede i at oprette HF-kursus, og at allerede dette betyder en fordobling af kursus på Sjælland.

Hensigten med ændringen af gymnasieskoleloven, som går ud på at give undervisningsministeren bemyndigelse til at lade gymnasierne ombytte en realklasse med et HF-kursus, er bl. a. at give kommunerne en større mulighed for at oprette disse kursus. Selv om jeg ikke synes, at det er nogen større ulykke, at der gives mulighed for at undlade at oprette realklasser ved gymnasierne, er der dog her tale om en ændring af noget principielt, og jeg finder det derfor rimeligt, at vi får lejlighed til at se nærmere på det i undervisningsudvalget.

Den store interesse for HF-uddannelsen skyldes vel i første række, at den skal erstatte præparandklasserne og optagelsesprøven til seminarierne; men den skyldes uden tvivl også forventningerne om, at HF

virkelig betyder en ny uddannelse og ikke blot en ny blindgyde. Derfor er det at håbe, at det snart må være muligt at give offentligheden besked om, hvad HF kan føre til ud over seminarierne og den sociale højskole. Jeg ved jo, at der forhandles om disse flere muligheder. Kan ministeren oplyse noget om, hvor langt man er nået i disse forhandlinger, og om der er resultater inden for synsvidde?

Med disse bemærkninger kan jeg tilsige mit partis velvillige medvirken ved den fortsatte behandling af forslagene.

Gerda Møller: Da mit partis ordfører, fru Ellen Strange Petersen, er forhindret i at være her i dag, skal jeg på det konservative folkepartis vegne meddele, at vi kan tiltræde det fremsatte lovforslag om også at åbne mulighed for etablering af kommunale kursus til højere forberedelseseksamen.

Man skal jo huske på, at placeringen af HF-kurserne sidste år foregik i et forceret tempo. Der var ikke mange måneder til at placere de nye klasser, og tilgangen til gymnasiet var samtidig højere end forventet og lagde stærkt beslag på gymnasieskolens lærer- og lokalekapacitet. Derimod var det sådan, at de seminarier, som plejede at have præparandklasser, både havde lærere og lokaler til rådighed, og et betydeligt antal af HF-kurserne blev derfor etableret på disse seminarier, skønt flere af dem havde ønsket sig fritaget for denne nye opgave for helt at kunne samle sig om deres egentlige opgave, læreruddannelsen. Principielt må man vel sige, at HF-kurserne hører hjemme på gymnasierne og ikke på seminarierne. De er jo fra begyndelsen henlagt under direktoratet for gymnasieskolen, som gennem sine faginspektører og øvrige administration leder samtlige HF-kurser, uanset hvor de for øjeblikket har til huse.

Det konservative folkeparti kan altså bifalde lovforslaget.

Med hensyn til det andet lovforslag, vedrørende gymnasieskoler, er det ikke med nogen særlig stor begejstring, at det konservative folkeparti tiltræder den ændring i gymnasieloven, som skaber hjemmel for, at gymnasieskolerne kan indskrænke antallet af realklasser for at skaffe plads til højere forberedelseseksamen. Men på den anden side, der skal jo skaffes plads. Fore-

[Gerda Møller.]

løbig ved vi ikke meget om, hvilke højere uddannelser HF skal give adgang til, det behandles jo i planlægningsrådet. Vi har heller ikke nogen erfaring med hensyn til at bedømme værdien af HF, eftersom endnu ingen har kunnet tage denne eksamen. Der er mange, der mener, også seminariefolk, at det er en krævende opgave at gennemføre denne uddannelse, som jo er stærkt koncentreret, fordi den på så kort tid skal meddele eleverne solide kundskaber, så de kan stå på lige fod med studenterne, men samtidig også indøve nye studievaner og gruppearbejdets teknik. Derfor ville jeg finde det rimeligt, om der kunne blive lejlighed til i udvalget at få en nærmere drøftelse med hensyn til, hvorledes gymnasielærerne stiller sig, og samtidig en drøftelse af de hidtidige erfaringer med HF.

Stæhr Johansen: På mit partis vegne skal jeg komme med nogle enkelte bemærkninger om lovforslaget om udgiftsfordelingen, der jo særlig drejer sig om de økonomiske virkninger af de lovforslag på dette område, som den højtærede undervisningsminister har fremsat her i tinget.

Jeg kan med det samme sige, at vi fra mit partis side er tilhængere af dette lovforslag. De tilskudsregler, der foreslås gennemført, og som jo er helt parallelle med den nuværende ordning for de kommunale gymnasieskoler betyder, at der til HF-kursus ved kommunale gymnasieskoler ydes et statstilskud på 90 pct. af lærerlønudgiften samt et tilskud på 90 pct. af den øvrige bruttoudgift pr. elev ved HF-kursus på statsskoler og statsseminarier. Det er klart, at det er den naturlige løsning af dette spørgsmål.

Endnu kan man vel ikke helt se, hvordan disse HF-kurser vil komme til at virke i fremtiden. Jeg har forstået, at der er forskellige meninger om, hvor stor tilslutningen vil være; der er dog ikke tvivl om, at tilslutningen allerede er så stor, at det er rigtigt, at der kommer flere kurser; men hvordan den endelige skæbne bliver, er man, så vidt jeg forstår, inden for pædagogernes kreds endnu ikke helt klar over.

Hvad udgifterne angår, meddeles det jo i bemærkningerne til lovforslaget, at der ikke i første omfang bliver nogen udgift for sta-

ten, hvorimod man regner med, at der i det kommende finansår bliver en udgift på 1,4 mill. kr. for kommunerne. Det er selvfølgelig rigtigt, men når der ikke bliver merudgifter, er det vel, fordi der tidligere var et tilskud til f. eks. seminariernes præparandklasser, altså tilskud gennem andre kanaler; det er vel på den måde, man må forstå dette, at der ikke bliver nogen direkte udgifter for staten.

Ud over disse enkelte bemærkninger vil jeg gerne på mit partis vegne sige, at vi er tilhængere af dette forslag og kan medvirke til en velvillig behandling i et udvalg.

Holger Hansen: Venstre var, da vi behandlede hele spørgsmålet om oprettelse af denne nye uddannelsesform, højere forberedelseseksamen, vældig positiv, og vi er derfor naturligvis også positive over for det lovforslag, der her foreligger, og som betyder, at man nu også på kommunal basis kan oprette disse kurser til højere forberedelseseksamen.

Det er jo glædeligt, at der har vist sig at være et behov for denne nye uddannelsesform, og det er da helt rimeligt, at vi, som det foreslås i forslaget om fordeling af udgifterne til statsskoler og kommunale gymnasier, også når det gælder tilskudsbestemmelserne, fastlægger regler, der svarer til de beslægtede skoleformers regler desangående.

Forslaget om ændring af lov om gymnasieskolerne tilsigter at give mulighed for at undlade at oprette nye 1. realklasser ved gymnasieskoler. Meningen med dette er jo at skaffe plads til HF på gymnasieskolerne. Jeg vil gerne på mit partis vegne anbefale forslaget, men vil gerne have, at vi drøfter følgerne af denne fremgangsmåde i uddannelsesudvalget. Det er vist nødvendigt, at vi får lejlighed til på et fastere grundlag end det, der foreligger i dag, at bedømme de tre skoleformers situation.

Det, der lægges op til med denne lovgivning, er jo, at man for at få plads på seminarierne til flere lærerstuderende skubber nogle HF-klasser, der er etableret dér, over til gymnasierne, ikke bare administrativt — dér er de jo lagt derover — men også rent fysisk, hvorefter man så for at give gymnasierne de muligheder, som de skal have, ser sig nødsaget til at skubbe nogle realrækker bort fra gymnasieskolen. Det er

[Holger Hansen.]

sandsynligt, at det er en hensigtsmæssig fremgangsmåde, men som det også blev nævnt af hr. Karl Max Rasmussen, er der jo lidt principielt i denne ting. Lovændringen kan betyde i praksis, at HF ikke længere vil blive oprettet på noget seminarium. Jeg vil gerne høre ministerens opfattelse af, om dette vil blive tilfældet.

Må jeg erindre om, at en af i hvert fald vore forudsætninger, dengang vi deltog i behandlingen af lovgivningen om HF, var, at denne skoleform skulle kunne finde plads, hvor det i vedkommende landsdel var hensigtsmæssigt; det kunne være på et seminarium, et gymnasium eller et andet sted, hvor forudsætningerne for at give denne undervisning i øvrigt var til stede. Jeg vil gerne stille det spørgsmål, om lovforslaget reelt betyder en ændring af den linje, vi hidtil har ført, en ændring i retning af, at realafdelingerne vil forsvinde fra gymnasieskolerne. Det er nok noget, vi bør drøfte i undervisningsudvalget. Jeg skal ikke bede ministeren svare i dag, det kan vente; jeg tror bare, at vi her rører ved et principielt problem, der nok kan være noget besvær i, og jeg beder derfor om, at vi får en drøftelse. I øvrigt skal jeg anbefale alle 3 lovforslag.

Samuelson: Det radikale venstre kan hilse med tilfredshed, at muligheden for at få en HF-eksamen med dette forslag nu udvides betydeligt, idet der skulle være større mulighed for en rimelig geografisk placering af disse kursus, når der også gives adgang til at oprette sådanne på kommunale gymnasieskoler.

Da loven om HF trådte i kraft den 1. august 1967, oprettedes der 16 kursus, hvoraf de 11 henlagdes til seminarierne; men det ser altså nu ud til, at seminarierne ikke kan oprette flere kursus på grund af den nye læreruddannelseslovs ikrafttræden pr. 1. august 1969, idet den stiller meget store krav til den forhåndenværende lærerkapacitet. Det er forståeligt, men beklageligt, da en stor del af de elever, der får en HF-eksamen, jo senere fortsætter med en læreruddannelse, en nogenlunde ligelig fordeling af HF-kursus på henholdsvis gymnasier og seminarier ville derfor have skabt mulighed for et frugtbart samarbejde mellem de to uddannelsesformer.

Misereen ved det hele er jo den manglende lærerkapacitet; men her er gymnasieskolen jo også i en meget alvorlig situation. Når dertil kommer, at lærerforbruget er større for HF end for gymnasiet, skaber det meget store problemer. Kristeligt Dagblad henviste den 5. marts til en undersøgelse på et stort gymnasium med fuldt udbygget HF, der fortæller, at lærerforbruget er 20 pct. større for HF end for gymnasiet, og efter nedskæringen af timetallet i gymnasieskolen endog 33 pct. større. Det bliver altså yderst vanskeligt for gymnasiet med denne øgede tilgang af HF-kursus. Men det er da rigtigt, at der selvfølgelig kan indvindes noget ved, at undervisningsministeren ifølge lovforslaget om gymnasieskoler, når forholdene taler derfor, kan tillade, at der ved en gymnasieskole ikke oprettes nye 1. realklasser. Jeg tror imidlertid ikke, man skal gøre sig for store illusioner om, at en bortskæring af en 1. realklasse ved et gymnasium straks vil kunne medføre oprettelsen af en HF-klasse eller en ny 1. g, og det er jo desværre sådan, at realafdelingen ved de større gymnasier efterhånden er blevet et rudiment, hvis fremtid man må tage op til fordomsfri behandling, selv om det også vil være beklageligt, hvis den kontakt, der i så mange år har været forsøgt skabt mellem folkeskolen og gymnasiet, bliver yderligere vanskeliggjort, når der ikke længere er et fælles arbejdsområde.

Der står i lovforslaget, at undervisningsministeren kan tillade nedlæggelse af en 1. realklasse. Derfor vil jeg gerne spørge undervisningsministeren, om det skal ske efter ansøgning fra skolen, om det i så tilfælde vil sige fra rektor plus lærerråd, og jeg vil gerne supplere spørgsmålet ved at spørge, hvor langt man er nået i undervisningsministeriet med hensyn til de nye regler om lærerråd ved gymnasieskoler og her specielt statskoler.

Med hensyn til udgiftsfordelingen kan vi også anbefale dette forslag til velvillig behandling; dog vil vi gerne i udvalget have nærmere forklaret, hvorfor man, når man skal beregne elevtilskuddet til disse kursus, ønsker at beregne det på grundlag af udgiften pr. elev ved de tilsvarende kursus ved statskolerne og statsseminarierne, mens man ser bort fra udgifterne pr. elev ved det ene selvstændige HF-kursus, statskursus til

[Samuelsen.]

HF, med den begrundelse, at dette kursus bl. a. er præget af forsøgsundervisning. Mit partis ordfører er forhindret i at være til stede her i dag, men har ønsket, at dette spørgsmål bliver rejst, idet enhver skoleform dog må baseres på stadige forsøg, og man må efter vor mening være indstillet på, at der også i de økonomiske dispositioner skal tages højde for sådanne fortsatte forsøg.

Med disse ord skal jeg anbefale lovforslagene til en velvillig behandling i udvalget.

Gunhild Due: Da vor ordfører i disse sager, hr. Morten Lange, ikke kan være til stede, skal jeg tilsige velvillig behandling af alle tre lovforslag.

Vi mener i øvrigt, det ville være hensigtsmæssigt, at der i udvalget blev givet nærmere oplysning om konsekvenserne for gymnasieskolen bl. a. med en nærmere belysning af den forberedte timenedskæring.

Sigsgaard: Ja, de forslag, vi her behandler, er vel blot nødvendige lovjusteringer, for at man kan opfylde de intentioner, der ligger i loven om højere forberedelseseksamen. Det er klart, at den store tilgang, som denne uddannelse har haft, og den succes, som den er blevet, må følges op. Det må ligeledes være rigtigt, at der sker en geografisk spredning af uddannelsesstederne. Det ligger også i tiden og i vort ønske om at få gennemført en enhedsskole med tilvalg, at gymnasiernes realafdelinger efterhånden nedlægges.

Jeg må indrømme, at det ikke er med alt for stor begejstring, jeg ser gymnasier og HF-kursus under samme tag og med samme lærere som hovedregel. Jeg tror, vi nemt risikerer, at HF kun bliver en devalueret studentereksamen, og det har jo aldrig nogen sinde været meningen. Denne fare bliver særlig iøjnefaldende, hvis det er de samme lærere, der bliver tale om; men jeg synes, at alene det, at uddannelserne skal være i samme hus, nemt vil gøre, at de også får fælles færdighedsregler sådan i bredere forstand. Jeg ser i HF-kurserne en mulighed for en vis fornyelse, som måske senere kan smitte af på gymnasieskolen. Der skal introduceres nye undervisningsmetoder her, nye arbejdsformer og ikke mindst nye omgangsformer mellem lærere og elever og inden for

de to grupper. Jeg ser gerne, at demokratiet virkelig bliver praktiseret i denne skoleform, at ideerne blomstrer, at tingene ikke lægges i for faste rammer, og jeg er en smule bange for, at alt dette hæmmes, hvis HF skulle gå hen og blive en slags underafdeling af gymnasiet.

Derfor vil jeg gerne gentage et spørgsmål, jeg tidligere har stillet, om, hvor langt man er kommet i arbejdet med at oprette selvstændige HF-kursus i selvstændige bygninger, og hvordan undervisningsministeren ser på det. Det kan jo på lidt længere sigt ske f. eks. i tilknytning til store uddannelsescentre. Men nu er jeg jo godt klar over, at regeringen er inde på, at der skal spares overalt — det kender man min mening om; men jeg får jo nok ikke ændret regeringens planer på det punkt — derfor kunne man måske indtil videre prøve på at indplacere disse kursus i eksisterende bygninger; f. eks. er der jo visse centralskoler, der på grund af fejlplanlægning eller fejlpositioner er mere eller mindre overflødige i dag, og det kunne jo tænkes, at nogle af dem kunne komme på tale.

Men det, at man arbejder med den slags tanker, forhindrer jo ikke, at man nu åbner mulighed for at skabe nye kursus på kommunale gymnasier, i hvert fald i et vist omfang er det jo nok nødvendigt; det er vel den eneste farbare vej her med det allerførste, når vi ser på såvel lærer- som lokalsituationerne. Men jeg beder altså om, at man samtidig bestræber sig på at få placeret kurserne ind andre steder.

Ministeren siger i fremsættelsestalen, at forhandlingerne om højere forberedelseseksamens kompetence ikke er afsluttet, og at man for tiden forhandler om, hvorvidt denne uddannelse skal give adgang til universiteter og højere læreanstalter. Jeg vil gerne sige, at det er min opfattelse, at højere forberedelseseksamen selvfølgelig skal give adgang også her, og jeg går ud fra som en given ting, at man på et eller andet tidspunkt også når til den opfattelse andetsteds. Vi var jo netop enige om, da denne uddannelse blev etableret, at her skulle der i hvert fald ikke være tale om nogen blindgyde, og hvis den ikke kommer til at give adgang til så forfærdelig meget, så vil denne uddannelse få karakter af en blindgyde. I dag går der hundredvis af unge på disse kursus; de ved

[Sigsgaard.]

ikke, om de er købt eller solgt; man møder det spørgsmål gang på gang rundt omkring, om man dog ikke snart kan få en besked, og jeg synes simpelt hen ikke, vi kan være bekendt, at der ikke foreligger en klaring. Derfor vil jeg så indtrængende, jeg kan, bede ministeren om at sætte skub i overvejelserne; en fast ministerhånd vil nok her være på sin plads.

Undervisningsministeren (*Helge Larsen*): Jeg vil gerne takke for den velvillige modtagelse, disse tre lovforslag har fået. Jeg vil gerne sammenfatte mine svar til det, der er fremført af ordførerne, under nogle enkelte punkter, og lad mig tage spørgsmålet om HF-eksamens kompetence først.

Situationen er den, at der foreligger en indstilling fra planlægningsrådet for de højere uddannelser med hensyn til, hvilken kompetence HF-eksamen skal kunne give, derunder også adgang til universiteter og højere læreanstalter. Denne indstilling er af undervisningsministeriet sendt til udtalelse ved de pågældende universiteter og højere læreanstalter med ønsket om, at der meget hurtigt tages stilling til den. Fra ministeriets side vil vi gøre, hvad der er os muligt for så hurtigt som muligt at få en afklaring på disse kompetenceforhold.

Et andet spørgsmål, som er berørt af flere ordførere, er spørgsmålet om den adgang, der åbnes til at unklade oprettelse af 1. realklasse ved gymnasierne. Jeg vil gerne understrege, at sådan som bestemmelsen er formuleret, er det en adgang til at unklade oprettelse af nye 1. realklasser, hvilket vil sige, at den dispensation, der gives til at unklade en sådan oprettelse, gælder for ét år, og skal den gælde længere, må en ny dispensationsansøgning fremkomme ved det nye skoleårs begyndelse. Det er altså en meget begrænset dispensationsordning, der her åbnes adgang til. Og så skal jeg i øvrigt erklære mig villig til at drøfte alle disse spørgsmål under det kommende udvalgsarbejde.

Hr. Holger Hansen spurgte, om dette forslag betyder, at det sigte, man oprindeligt har haft med HF-uddannelsen: at den skulle kunne gives ved seminarier og andre steder, stadig opretholdes. Det gør det; der er kursus ved seminarierne, og seminarierne

har stadig væk adgang til at have disse kursus. Det ligger vistnok sådan i en række tilfælde, at man ved seminarierne ikke vil kunne have plads til dem, når man skal i gang med uddannelsen efter den nye læreruddannelseslov, men der ligger ikke nogen principiel ændring her, og jeg er villig til i udvalget at give oplysninger også om alle disse ting.

Hr. Stæhr Johansen var i omtalen af de nye regler for tilskud til HF, til kommunale HF-kursus og til eventuelle byggearbejder i forbindelse dermed inde på det spørgsmål, om der ikke er nogen merudgift for staten. Jeg vil gerne uddybe det sådan, at tingene ligger ganske klart. Der er naturligvis en merudgift for staten, når man opretter nye HF-kursus, men det lovforslag, som her foreligger med overførelse af udgiftsfordelingsreglerne fra de kommunale gymnasieskoler til også at gælde kursus for højere forberedelseseksamen, indebærer ikke nogen udgift for staten, men derimod en udgift for kommunerne, idet de ved dette lovforslag inddrages under bestemmelserne fra gymnasieloven, for så vidt angår elever på HF-kurserne og de nyoprettede kommunale HF-kursus. Derved fremkommer altså denne merudgift for landets kommuner, som er beregnet til 1,4 mill. kr.

Hr. Samuelson stillede mig et direkte spørgsmål med hensyn til ansøgning om dispensation fra bestemmelserne om, at der skal findes realafdeling ved gymnasierne, og spurgte, hvor langt ministeriet var kommet i sine overvejelser om en nyordning af bestemmelserne for lærerråd ved statsskolerne. Jeg skal sige, at disse overvejelser er i gang i undervisningsministeriet, og vi håber inden så forfærdelig længe at have dem afsluttet, sådan at der vil kunne gives nye regler for disse lærerråd ved statsgymnasierne.

Endelig skal jeg sige til hr. Sigsgaard, at tanken om at anlægge HF-kursus i selvstændige bygninger naturligvis ikke er opgivet, men jeg må jo gøre opmærksom på, at vi har ønsker om så mange byggerier af skoler og af højere undervisningsinstitutioner, at det er naturligt og rimeligt og rigtigt, at vi anbringer HF-klasserne eller HF-afdelingerne, hvor der kan skaffes plads til dem. Skulle vi begynde at bygge nye bygninger til specielle HF-kursus, ville det meget

[Undervisningsministeren.]

anstrengte byggeprogram, vi har, blive yderligere overbelastet.

Så skal jeg i øvrigt slutte med at erklære mig villig til at drøfte alle disse ting nærmere i udvalget, og endnu en gang takke for den velvillige behandling, forslagene har fået.

Hermed sluttede forhandlingene.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslagene henvises til udvalget for undervisning og uddannelse. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold.) Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen.

(Lovforslaget (nr. 33) findes i tillæg A. sp. 481, fremsættelsen i tidenden sp. 244).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Orla Møller: Ud over en almindelig åjourføring af § 50 i folkeskoleloven, så lovteksten kommer i overensstemmelse med den praksis, som kommunerne har, hvad angår befordring af skolebørn, er der et par ting i dette lovforslag, der fortjener et par kommentarer. Den ene del er allerede diskuteret temmelig grundigt, det er spørgsmålet om tilladelse for de kommunale gymnasier til at undlade at oprette nye 1. realklasser. Jeg skal ikke føje yderligere synspunkter til det, der allerede er sagt om HF-uddannelsen, men vil gerne sige, at uanset hvilke problemer der fortsat består med hensyn til udnyttelsen af denne nye uddannelse, så har i hvert fald udviklingen, siden den blev indført, vist, at der var et behov, og at ideens fader eller fædre havde ret, da man ønskede at lægge en sådan uddannelse til rette.

Det andet punkt i lovforslaget er langt det vigtigste, og det er også det egentlige i

lovforslaget; det er spørgsmålet om at sikre vore børns liv og helbred på vej til og fra skole. Uden at have noget ønske om at være dramatisk kan jeg ikke lade være med at sige, at dette lovforslag ikke kommer én dag for tidligt. Moderne tids trafik koster dyrt, ikke mindst når man tager liv og helbred i betragtning. Jeg skal ikke benytte denne lejlighed til at ivre for flere og bedre ordninger af vore trafikforhold, hvad der i og for sig godt kunne være god grund til; men jeg har let ved at forstå de mange mødre, som hver dag trækker vejret lettet, når deres børn er vel hjemme efter skoletid. Uden at ville kalde adskillige af de strækninger, som skolebørn skal befærde, for rene dødsfælder vil jeg hævde, at skolebørn ofte stilles over for krav i trafikken, som de ikke kan klare.

Lykkeligvis har et stort antal af vore skoler selv forsøgt at forebygge nogle af disse farer ved oprettelse af skolepatruljer. Jeg føler trang til fra denne talerstol at udtrykke både min dybe respekt og min taknemlighed for det arbejde. Hvor jeg en sur vintermorgen ser dem på post for at hjælpe mindre kammerater gennem trafikhelvedet, får jeg lidt mere tro til det gode i mennesket.

Der er imidlertid forhold, som hverken skolepatruljer eller almindelige trafiksikringer kan hjælpe på, og mange skolebørn skal færdes på hovedveje og krydse dem. Det kan være dødsensfarligt. Det er her, lovforslaget sætter ind over for nogle af de farer, som børnene er udsat for. Det forudsættes dog, at de kommunale myndigheder ikke sætter skolebus i gang, medmindre de trafikale ulemper ikke kan afhjælpes på anden måde. I princippet kan jeg nok erklære mig enig heri, for igangsættelse af en skolebus med denne motivering skal naturligvis ikke tjene som en sovepude for nogen myndighed til ikke at træffe foranstaltninger, som også for andre end skolebørn er nødvendige. Men jeg håber dog, at de kommunale myndigheder og skoledirektionerne med vil bemærke sig de linjer i undervisningsministerens fremsættelsestale, hvor det fastslås, at der kan etableres kørselsordninger af midlertidig karakter. Jeg håber også, at denne tanke vil blive understreget i det cirkulære, hvormed loven til sin tid bekendtgøres, og jeg vil være ministeren